

Socialavgifter

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet motioner från den allmänna motionstiden 2010 om socialavgifter. Motionerna tar upp frågor om lägre socialavgifter för mindre företag, ekonomiska frizoner, slopad ålderspensionsavgift för pensionärer som fortsätter att förvärvsarbeta och avgiftsskyldighet för andra ideella föreningar än idrottsföreningar.

Utskottet avstyrker samtliga motioner.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Utskottets överväganden	5
Socialavgifter	5
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	10
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2010	10

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. **Lägre socialavgifter i mindre företag**

Riksdagen avslår motionerna

2010/11:Sf245 av Edward Riedl och Saila Quicklund (båda M),
2010/11:Sf256 av Jörgen Andersson (M),
2010/11:Sf259 av Penilla Gunther (KD),
2010/11:Sf273 av Eva Bengtson Skogsberg och Maria Plass (båda M),
2010/11:Sf285 av Eva Lohman och Saila Quicklund (båda M) och
2010/11:Sf307 av Andreas Carlson (KD).

2. **Ekonomiska frizoner**

Riksdagen avslår motion

2010/11:Sf292 av Hans Rothenberg och Lars Hjalmered (båda M).

3. **Slopad ålderspensionsavgift för vissa pensionärer**

Riksdagen avslår motion

2010/11:Sf332 av Ulrika Karlsson i Uppsala (M).

4. **Avgiftsskyldighet för andra ideella föreningar än idrottsföreningar**

Riksdagen avslår motion

2010/11:Sf381 av Andreas Carlson (KD).

Stockholm den 7 april 2011

På socialförsäkringsutskottets vägnar

Gunnar Axén

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Gunnar Axén (M), Tomas Eneroth (S), Mikael Cederbratt (M), Fredrik Lundh Sammeli (S), Lars-Arne Staxäng (M), Eva-Lena Jansson (S), Ulf Nilsson (FP), Shadiye Heydari (S), Solveig Zander (C), Jasenko Omanovic (S), Saila Quicklund (M), Gunvor G Ericson (MP), Emma Henriksson (KD), Erik Almqvist (SD), Wiwi-Anne Johansson (V), Gunilla Nordgren (M) och Annelie Karlsson (S).

Redogörelse för ärendet

Utskottet behandlar i detta betänkande motioner om socialavgifter som väckts under den allmänna motionstiden 2010.

En redovisning av motionerna finns i bilaga 1.

Utskottets överväganden

Socialavgifter

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om lägre socialavgifter för mindre företag, ekonomiska frizoner, slopad ålderspensionsavgift för vissa pensionärer och avgiftsskyldighet för andra föreningar än idrottsföreningar.

Gällande ordning

Socialavgifter tas ut för att finansiera de sociala trygghetssystemen och utgörs av arbetsgivaravgifter och egenavgifter. Arbetsgivaravgifter betalas i första hand av arbetsgivare medan egenavgifter normalt betalas av fysiska personer som bedriver aktiv näringsverksamhet, dvs. enskilda näringsidkare och fysiska personer som är delägare i handelsbolag. Utöver socialavgifter ska allmän löneavgift på 9,23 % betalas.

Arbetsgivaravgifterna, inklusive den allmänna löneavgiften, uppgår för närvarande till 31,42 % av avgiftsunderlaget. Egenavgifterna, inklusive den allmänna löneavgiften, uppgår till 28,97 % av underlaget. För förvärvsinkomster som inte grundar rätt till socialförsäkringsförmåner, bl.a. överskott av passiv näringsverksamhet, betalas särskild löneskatt med 24,26 % i stället för socialavgifter och allmän löneavgift.

För personer som vid årets ingång inte har fyllt 26 år tas arbetsgivar- och egenavgifter ut i form av ålderspensionsavgift och en fjärdedel av övriga avgifter, inklusive allmän löneavgift.

På ersättning till personer som vid årets ingång har fyllt 65 år och som omfattas av det reformerade pensionssystemet, dvs. är födda 1938 eller senare, ska bara ålderspensionsavgiften men inte övriga avgifter betalas. Detta gäller även dem som betalar egenavgifter. För personer som är födda 1937 eller tidigare tas inga avgifter ut och inte heller särskild löneskatt.

Vid avgiftsberäkningen görs ett regionalt avdrag med 10 % av avgiftsunderlaget för arbetsgivare, enskilda näringsidkare samt fysiska personer som är delägare i handelsbolag och som är verksamma i vissa angivna kommuner i Norrland och västra Svealand. För arbetsgivare är avdraget högst 7 100 kr per månad och för enskilda näringsidkare högst 18 000 kr per år. Det regionala avdraget omfattar inte företag inom bl.a. jordbrukssektorn och fiskerisektorn.

Vidare görs vid beräkning av egenavgifter ett avdrag med 5 % av avgiftsunderlaget för enskilda näringsidkare och fysiska personer som är delägare i handelsbolag, dock högst 10 000 kr per år. Som förutsättning för avdra-

get gäller att avgiftsunderlaget överstiger 40 000 kr och att den avgiftsskyldige fyllt 26 men inte 65 år. Reglerna, som trädde i kraft den 1 juli 2010, tillämpas på inkomster som uppbärs efter den 31 december 2009.

Motionerna

Lägre socialavgifter för mindre företag

I motion Sf245 av Edward Riedl och Saila Quicklund (M) begärs ett tillkännagivande om att se över möjligheterna att förbättra regelverken och arbetsgivaravgifterna för småföretag. Småföretagen tyngs av skatter, krångel, byråkrati och en lagstiftning som är illa anpassad till deras verksamhetsformer. Eftersom storleken på arbetsgivaravgiften påverkar sysselsättningen och företagens expansionsmöjligheter är en översyn motiverad.

I motion Sf256 av Jörgen Andersson (M) begärs ett tillkännagivande om ett generellt grundavdrag på arbetsgivaravgiften. Småföretagens roll blir allt viktigare. Företagare upplever dock ofta att trösklarna är för höga för att anställa eller för att ta steget till egen försörjning genom företagande. Av det skälet bör möjligheterna att införa ett grundavdrag för arbetsgivaravgiften ses över.

I motion Sf273 av Eva Bengtson Skogsberg och Maria Plass (M) begärs ett tillkännagivande om att verka för ett näringsklimat med lägre arbetsgivaravgifter för små företag. Fortfarande kan en betydande del av småföretagen inte tänka sig att anställa. Eftersom flera studier visar att en sänkning av arbetsgivaravgifterna ger positiva sysselsättningseffekter bör nivån på arbetsgivaravgifterna på lönesummor upp till en miljon kronor ses över.

I motion Sf285 av Eva Lohman och Saila Quicklund (M) begärs ett tillkännagivande om att överväga att införa ett grundavdrag på arbetsgivaravgiften. Att införa ett fast grundavdrag i stället för en procentsats på arbetsgivaravgiften skulle vara av stor betydelse för småföretag men bara ha en marginell effekt för större företag.

I motion Sf259 av Penilla Gunther (KD) begärs ett tillkännagivande om vikten av att arbeta för att successivt kunna sänka arbetsgivaravgifterna, framför allt för små företag. Många företag vill anställa men vågar inte. Därför måste successivt sänkta arbetsgivaravgifter för de små företagen prioriteras.

I motion Sf307 av Andreas Carlson (KD) begärs ett tillkännagivande om vikten av sänkta arbetsgivaravgifter för små och medelstora företag. Om arbetsgivaravgifterna sänks med 30 000 kr per anställd för de tio först anställda i varje företag får en småföretagare med tio helårsanställda som tjänar upp till 25 000 kr i månaden 300 000 kr mer att anställa för. Det räcker till att anställa ytterligare en person i det företaget.

Övriga frågor

I motion Sf292 av Hans Rothenberg och Lars Hjalmered (M) begärs ett tillkännagivande om tillämpning av ekonomiska frizoner. Många ungdomar har varken arbete eller utbildning. Detta utanförskap kan enligt motionärerna motverkas med ekonomiska frizoner. I Frankrike reduceras arbetsgivaravgiften med 100 % de första fem åren. Därefter trappas avgiften upp under tre år för företag med fler än fem anställda och under nio år för företag med färre än fem anställda. För att komma i åtnjutande av den reducerade arbetsgivaravgiften krävs dock att en tredjedel av anställningarna sker från området.

I motion Sf332 av Ulrika Karlsson i Uppsala (M) begärs ett tillkännagivande om ålderspensionsavgifter för pensionärer. Motionären anser att man bör se över möjligheten att låta pensionärer slippa att betala ålderspensionsavgift, helt eller delvis, vid eget företagande och vid anställning.

I motion Sf381 av Andreas Carlson (KD) begärs ett tillkännagivande om att idrottens positiva regler för arbetsgivaravgifter ska omfatta alla ideella organisationer.

Utskottets ställningstagande

Lägre socialavgifter för mindre företag

För socialförsäkringssystemets legitimitet är det enligt utskottet principiellt viktigt att så långt som möjligt upprätthålla ett samband mellan de socialavgifter som betalas och de förmåner som dessa avgifter är avsedda att finansiera. Ett sådant samband är föreskrivet i lagen (2000:981) om fördelning av socialavgifter. Detta har också kommit till uttryck i de förändrade nivåer för socialavgifterna som föreslogs i budgetpropositionen för 2011. Bland annat föreslog regeringen att sjukförsäkringsavgiften skulle sänkas för att hamna i nivå med de förväntade utgifterna för 2011. För att inte det totala avgiftsuttaget skulle minska föreslogs samtidigt att den allmänna löneavgiften, som inte är kopplad till någon förmån och som tillfaller staten, skulle höjas i motsvarande grad. Detta blev också riksdagens beslut (prop. 2010/11:1, bet. 2010/11:FiU1, rskr. 2010/11:64).

Riksdagen har i flera fall frångått principen om samband mellan avgifter och förmåner och ställt sig bakom olika förslag om nedsättning av socialavgifterna eftersom det ansågs nödvändigt att använda avgifterna för andra syften än de föreskrivna, t.ex. sysselsättningsskapande åtgärder. Detta har bl.a. fått till följd att mycket låga avgifter numera betalas på ersättningar som utges för ung arbetskraft och för eller av personer som är födda 1938 eller senare och som fyllt 65 år samt att ett avdrag på 5 % av ett visst avgiftsunderlag medges vid beräkning av egenavgifter för enskilda näringsidkare och fysiska personer som är delägare i handelsbolag.

Utskottet anser att det är angeläget att olika åtgärder vidtas för att stimulera framför allt de små företagens vilja att växa, bl.a. genom att anställa. Förutom nyss nämnda avgiftsnedsättningar har ett antal åtgärder vidtagits

som syftar till att stimulera nyanställningar, öka sysselsättningen och uppmuntra till företagande. Med hänsyn härtill och då frågan om ytterligare nedsättning eller andra begränsningar av avgiftsuttaget får övervägas i samband med höstens budgetbehandling avstyrker utskottet motionerna Sf245, Sf256, Sf273, Sf285, Sf259 och Sf307.

Utskottet vill tillägga att en kommitté fått i uppdrag att se över företagsbeskattningen (dir. 2011:1). Syftet är att beskattningen ska utformas så att företagande, investeringar och sysselsättning gynnas. Uppdraget tar främst sikte på aktiebolag, men handelsbolag och enskilda näringsidkare kan komma att omfattas av de föreslagna generella åtgärderna. I uppdraget ingår även att analysera andra sätt att sänka skattebetalningarna från bolagssektorn, t.ex. genom sänkta socialavgifter. Kommittén ska redovisa sina förslag i delbetänkanden den 31 januari 2012 respektive den 1 oktober 2012. Slutbetänkandet ska lämnas senast den 1 november 2013.

Därtill vill utskottet påminna om att förslag från den parlamentariska Socialförsäkringsutredningen (dir. 2010:48) kan komma att påverka uttaget av socialavgifter.

Övriga frågor

När det gäller frågan om att sätta ned arbetsgivaravgifterna, helt eller delvis, för de företag som etablerar sig i och anställer människor från särskilt utsatta områden, konstaterar utskottet att en särskild utredare fått i uppdrag att se över möjligheten att införa ett system med skattelättnader för företag i stadsdelar med utbrett utanförskap, s.k. nystartszoner (dir. 2011:18). En målsättning med åtgärden är att skapa jobb och öka sysselsättningen i områden där bl.a. sysselsättningsgraden avsevärt understiger det nationella genomsnittet. En annan målsättning är att det ska startas fler företag och att företag ska ges bättre förutsättningar att växa. Utredaren ska identifiera och analysera för- och nackdelar med ett system med nystartszoner och föreslå regler för avgränsning av nystartszoner, regler om vilka kriterier som bör ställas på företag inom zonerna samt regler om vilka skattelättnader som ska ges och storleken på dessa. De lättnader som utredaren ska överväga och bedöma lämpligheten av är hel eller delvis befrielse från eller nedsättning av bolagsskatten, socialavgifterna och fastighetsskatten. Uppdraget ska redovisas senast den 1 augusti 2012.

Eftersom frågan om ekonomiska frizoner eller nystartszoner för närvarande är föremål för utredning finns det enligt utskottet inte något skäl för riksdagen att uttala sig i frågan. Motion Sf292 får anses åtminstone delvis tillgodosedd och avstyrks därför.

Vad gäller det förhållandet att ålderspensionsavgift tas ut av eller för personer födda 1938 eller senare som fyllt 65 år men som fortfarande förvärvsarbetar konstaterar utskottet att dessa personer tillgodoses pensionsrätt på ersättningsarna i fråga. Sambandet mellan avgifter och förmåner upprätthålls således och utskottet kan inte se något skäl att slopa ålderspensionsavgiften i dessa fall. Motion Sf332 avstyrks därmed.

Enligt 2 kap. 19 § lagen (2000:980) om socialavgifter är en ersättning till en idrottsutövare från en ideell förening som har till huvudsakligt syfte att främja idrottslig verksamhet avgiftsfri, om ersättningarna från föreningen under året inte uppgått till ett halvt prisbasbelopp (21 400 kr 2011). Utskottet har vid flera tillfällen (senast i bet. 2009/10:SfU16) uttalat att undantaget för idrottsföreningar från att i vissa fall betala arbetsgi-varavgifter inte bör utvidgas. Eftersom det är principiellt viktigt att alla ideella organisationer behandlas lika, ansåg utskottet i stället att det var angeläget att regeringen snarast övervägde möjligheterna att slopa undantaget för idrottsföreningar. Utskottet förutsätter att regeringen utan något särskilt tillkännagivande nu tar initiativ till en översyn av nuvarande regler. I den mån motion Sf381 inte är tillgodosedd härmed avstyrks motionen i fråga.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2010

2010/11:Sf245 av Edward Riedl och Saila Quicklund (båda M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över möjligheterna att förbättra regelverken och arbetsgivaravgifterna för småföretag.

2010/11:Sf256 av Jörgen Andersson (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett generellt grundavdrag på arbetsgivaravgiften.

2010/11:Sf259 av Penilla Gunther (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av att arbeta för att successivt kunna sänka arbetsgivaravgifterna, framför allt för små företag.

2010/11:Sf273 av Eva Bengtson Skogsberg och Maria Plass (båda M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att verka för ett näringsklimat med lägre arbetsgivaravgifter för små företag.

2010/11:Sf285 av Eva Lohman och Saila Quicklund (båda M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att överväga att införa ett grundavdrag på arbetsgivaravgiften.

2010/11:Sf292 av Hans Rothenberg och Lars Hjalmered (båda M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om tillämpning av ekonomiska frizoner.

2010/11:Sf307 av Andreas Carlson (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av sänkta arbetsgivaravgifter för små och medelstora företag.

2010/11:Sf332 av Ulrika Karlsson i Uppsala (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ålderspensionsavgifter för pensionärer.

2010/11:Sf381 av Andreas Carlson (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att idrottens positiva regler för arbetsgivaravgifter ska omfatta alla ideella organisationer.